

تحلیل محتوای کتاب مطالعات پایه ششم ابتدایی از منظر توجه به هویت ملی

دریا شاهینی مجد، مریم شیخ یان، مبینا نجفی

دانشجویان کارشناسی رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان پردیس علامه طباطبائی ارومیه

daryashahinimajid@gmail.com

haniyehsheilhyan@gmail.com

animurum.06@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی میزان توجه به هویت ملی در کتاب مطالعات اجتماعی پایه ششم است. امروزه هویت ملی یکی از مقوله‌های مهم در برنامه ریزی و توسعه کشورهاست. بخش اعظم هویت ملی در چهارچوب آموزش و پرورش رسمی صورت می‌گیرد. در این پژوهش به تحلیل کتاب درسی از حیث توجه به هویت ملی در پایه ششم ابتدایی پرداخته شده است. کتاب اجتماعی پایه ششم به عنوان منبع تحلیل (جامعه آماری) انتخاب شده و همچنین نمونه آماری انتخاب نشده و نمونه آماری برابر با جامعه است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی شامل (جدول فراوانی، میانگین، رتبه درصدی) استفاده شده است. یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر دلالت بر این دارد که در کتاب اجتماعی پایه ششم به هویت و مقوله‌های آن از جمله تاریخ، سرزمین و قلمرو، دین و مذهب، زبان، فرهنگ به طور محدود توجه شده است. بنابراین طبق نتایج این پژوهش در محتوای (متن و تصویر) کتاب اجتماعی به طور متوازن و متعادل به موضوع هویت ملی پرداخته نشده است. پیشنهاد می‌شود توجه به مولفه‌های هویت ملی در محتوای کتب درسی به طور متوازن و یکسان صورت گیرد.

کلید واژه‌ها: مطالعات اجتماعی ششم، هویت ملی، مولفه‌های هویت ملی، تحلیل محتوا

مقدمه

یکی از مسائل مهم و اساسی نظام‌های آموزشی برنامه‌های درسی می‌باشد. برنامه‌های درسی در واقع هسته مرکزی فعالیت‌های آموزشی را تشکیل می‌دهند و یکی از عناصر اصلی برنامه درسی کتاب آموزشی می‌باشد بنابراین در کشورهایی که نظام آموزشی آنها متمرکز می‌باشد و کلیه اهداف و برنامه‌ها از مرکز تعیین می‌شود و کتاب‌های درسی در این رابطه نقش حساس برعهده دارند، این اهمیت احساس می‌شود.

از طرفی هویت ملی هویت یا احساس تعلق فرد به یک دولت یا یک ملت است. یک حس مشترک مردم به یک وحدت کلی درک می‌کنند که نمود خود را در سنت‌ها، فرهنگ یا زبان سیاست نشان می‌دهد. به عنوان یک پدیده جمعی هویت ملی می‌تواند با عنوان یک نتیجه مستقیم از حضور عناصر از نکات مشترک در زندگی روزمره مردم به وجود آید مانند زبان، تاریخ ملت، آگاهی ملی، آثار باستانی. نوجوانان و جوانان به عنوان اعضای حساس جامعه ما، برای رسیدن به هویت منسجم نیازمند داشتن نگرش صحیح درباره خود و فرهنگ اطرافیان و هم‌چنین استنباط صحیح از دیگران هستند و با توجه به شکل‌گیری شخصیت جوانان در این سنین آنها در دوره‌ای به سر می‌برند که احساس تعلق عاطفی به جامعه خود را کسب می‌کنند. در سنین نوجوانی و جوانی شخصیت فرد شکل می‌گیرد و طی روند جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری ارزش‌ها و هنجارهای جامعه خود را درونی می‌کند اگر آگاهی از هویت ملی در جامعه وجود نداشته باشد و یا به شکل نقص در سطحی باشد، افراد آن جامعه از نقش خود در تداوم و حفظ کشور باز خواهند ماند و تعهد نیز به آن نخواهند داشت از این رو برداشت افراد از هویت ملی خویش، امیدها، آرزوها و اهداف آنان را درباره کشورشان تعیین می‌کند در نتیجه توجه به مقوله هویت ملی دارای ضرورت است.